

Sygnatura akt VIII Ga 159/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie: Przewodniczący: SSO Leon Miroszewski

po rozpoznaniu w dniu 29 lipca 2016 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko A. W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 10 grudnia 2015, sygnatura akt V GC 131.15

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji;

SSO (...)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 grudnia 2015 Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim oddalił powództwo w sprawie z pozwu z dnia 17 listopada 2014 roku wniesionego przez (...) spółkę akcyjną z siedzibą w W. przeciwko A. W. o zapłatę kwoty 4.473,88 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu. Stwierdził, że pozwany zawarł umowę faktoringu, na którą powołała się powódka przedstawiając żądanie pozwu, pod wpływem błędu, od którego skutecznie się uchylił. Uznał, że uchylenie się pozwanego zostało dokonane oświadczeniem e-mailowym z dnia 4 sierpnia 2014 roku, w którym stwierdził, że nie został poinformowany o tym, że umowa nie dotyczy wierzytelności wobec kontrahentów zagranicznych, a to z nimi pozwany utrzymuje stosunki handlowe.

Apelację od tego wyroku złożyła powódka, która podniosła zarzuty naruszenia przepisów procedury cywilnej (art. 232 i 233 § 1 k.p.c., oraz art. 233 § 2 w zw. z art. 229 k.p.c.) przez błędne ustalenia co do treści umowy stron, treści oświadczeń pozwanego oraz treści faktur załączonych do pozwu, a nadto obciążenie powódki odpowiedzialnością za niezłożenie przez inny podmiot dowodu z nagrań rozmów telefonicznych pozwanego z osobą, z którą rozmawiał na temat umowy, oraz zarzuty naruszenia prawa materialnego (art. 65, 84 i 88 k.c.) poprzez błędne przyjęcie, że oświadczenie pozwanego z dnia 4 sierpnia 2014 roku było uchyleniem się przez niego od skutków oświadczenia woli polegającego na zawarciu umowy faktoringu z powódką.

Pozwany nie złożył odpowiedzi na apelację.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Postępowanie w sprawie zostało przeprowadzone w trybie uproszczonym. W związku z powyższym w postępowaniu apelacyjnym sąd drugiej instancji co do zasady nie przeprowadza postępowania dowodowego, z wyjątkiem dowodu z dokumentu, chyba, że w apelacji wskazano na późniejsze okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, z których strona nie mogła skorzystać (art. 505¹¹ § 1 k.p.c.).

W niniejszej sprawie nie zachodzi na obecnym etapie potrzeba przeprowadzenia dodatkowych dowodów z dokumentów, nie doszło też do wskazania w apelacji nowych twierdzeń, czy dowodów.

W apelacji podniesiono natomiast, obok zarzutów naruszenia przepisów postępowania, mającego wpływ na wynik sprawy, również zarzuty naruszenia prawa materialnego. Zgodnie z art. 505¹² § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji uchyła wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania, jeżeli stwierdzi, że zachodzi naruszenie prawa materialnego, a zgromadzone dowody nie dają wystarczających podstaw do zmiany wyroku. Powołana regulacja nie uchybia unormowaniu art. 386 § 2 i 3 k.p.c. a nadto rozszerza zakres stosowania art. 386 § 4 k.p.c., tym samym do uchylenia wyroku wydanego w postępowaniu uproszczonym może dojść również w razie nieważności postępowania, czy nierozpoznania istoty sprawy. W związku z powyższym kasatoryjne orzekanie przez sąd drugiej instancji w postępowaniu uproszczonym, gdy nie zachodzą przesłanki do oddalenia apelacji oraz dotychczasowe dowody nie dają podstawy do zmiany wyroku, staje się zasadą (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2015 roku, III CZ 15/15).

W niniejszej sprawie można mówić zarówno o naruszeniu prawa materialnego przez Sąd pierwszej instancji, jak i o nierozpoznaniu istoty sprawy. Naruszenie prawa materialnego polega na tym, że bezpodstawnie, a przynajmniej przedwcześnie, Sąd Rejonowy uznał, że oświadczenie pozwanego z dnia 4 sierpnia 2014 roku jest uchyleniem się od skutków prawnych oświadczenia woli polegającego na zawarciu umowy faktoringu z powódką, jako dokonanego pod wpływem błędu. Skarżąca ma rację, że oświadczenie to zawiera pytanie ze strony pozwanego o możliwość rezygnacji z faktoringu oraz prośbę o rozwiązanie umowy. Tym samym wskazuje na dążenie pozwanego do rozwiązania nawiązanego pomiędzy stronami stosunku prawnego, nie zaś na stanowisko pozwanego co do jej istnienia. Skoro tak, to nie sposób przyjąć, że treść oświadczenia pozwanego z dnia 4 sierpnia 2014 roku stanowi czynność prawną.

Trzeba też zauważyć, że zawarte w tym oświadczeniu przekonanie pozwanego o objęciu zawartą umową jedynie wiarygodności wobec kontrahentów polskich nie odpowiada treści regulaminu świadczenia usług faktoringowych przez powódkę, będącego integralną treścią zawieranych przez nią umów. Tym samym również kwalifikacja wiedzy pozwanego na temat treści umowy, jako wskazującej na działanie pod wpływem błędu, nie odpowiada brzmieniu umowy powołanej w pozwie.

Mimo wskazanego naruszenia prawa materialnego, a w szczególności art. 84 § 1 k.c., nie jest możliwa zmiana zaskarżonego wyroku. Konieczne jest rozstrzygnięcie, czy umowa pomiędzy stronami obowiązuje, a jeżeli tak to w jakim kształcie, a więc czy doszło do jej zmiany lub rozwiązania oraz ewentualnie w jakim czasie. Zaniechanie rozstrzygnięcia w tym zakresie przez Sąd pierwszej instancji stanowi o nierozpoznaniu istoty sprawy.

Do zaniechania tego doszło w konsekwencji odstąpienia przez Sąd Rejonowy od realizacji wszczętej czynności sądowej, polegającej na zobowiązaniu innego podmiotu (...) Bank S.A. do przedłożenia nagrań rozmów pomiędzy pracownikiem tego podmiotu M. G. a pozwanym. O wezwaniu do złożenia tych nagrań Sąd pierwszej instancji postanowił podczas rozprawy w dniu 24 września 2015 roku. Tym samym uwzględnił wniosek pozwanego o zwrócenie się o te nagrania. Dowody te mają w niniejszej sprawie istotne znaczenie wobec treści twierdzeń pozwanego w sprawie przebiegu rozmów i oświadczeń składanych przez M. G.. Istotne jest też, czy i w jakim zakresie działania tej osoby wiążą powódkę w sprawie nawiązywania i kształtowania treści umów, których powódka jest stroną, w tym umowy z pozwanym.

Sąd pierwszej instancji nie wyciągnął należytych wniosków z faktu, że postanowienie to nie zostało właściwie wykonane. Do złożenia nagrań, o których mowa, została wezwana, niezgodnie z treścią postanowienia, powódka, choć wcześniej oświadczyła, że nagrań tych nie posiada, bowiem M. G. nie jest jej pracownikiem, lecz pracownikiem (...) Bank S.A. Tym samym Sąd powinien był zarządzić wykonanie postanowienia zgodnie z jego treścią. Czynności tej jednak zaniechał, choć wzmiankowane postanowienie pozostało w mocy do chwili zamknięcia rozprawy.

Uchybienie to miało wpływ na wynik sprawy, toteż zarzut apelacji odnoszący się do naruszenia art. 233 § 2 k.p.c. w zw. z art. 229 k.p.c. jest trafny. Wzmiankowany dowód pozwoliłby, być może wraz kolejnymi dowodami, ustalić, czy

doszło do zmiany bądź rozwiązania umowy w świetle oświadczeń składanych w toku rozmów pomiędzy pozwanym a M. G.. Nie jest też wykluczone, że miałyby znaczenie dla innej niż przedstawiona wyżej interpretacji oświadczenia pozwanego z dnia 4 sierpnia 2014 roku. Ponieważ jak już była mowa sąd drugiej instancji nie może w postępowaniu uproszczonym prowadzić postępowania dowodowego, stąd należało zaskarżony wyrok uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd Rejonowy powinien przedsięwziąć czynności związane z powołanym wyżej postanowieniem wydanym podczas rozprawy w dniu 24 września 2015 roku, w celu jego wykonania, a w dalszej kolejności przedsięwziąć właściwe czynności w związku z uzyskaniem, albo brakiem uzyskania żądanych dowodów. Sąd pierwszej instancji powinien mieć w takiej sytuacji na uwadze przepisy postępowania cywilnego w sprawie przedstawiania przez strony twierdzeń i dowodów w odpowiednim czasie, zaś przystępując do orzekania uwzględnić normę wynikającą z art. 6 k.c. Powyższe czynności mają służyć ustaleniu, czy umowa stron została zmieniona, bądź rozwiązana, ewentualnie czy dokonane ustalenia mają wpływ na ocenę oświadczenia pozwanego z dnia 4 sierpnia 2015 roku.